

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARIDA TEXNOLOGIYA FANIGA QIZIQISHNI OSHIRISHDA MOBIL ILOVALAR VA O‘QUV PLATFORMALARINING O‘RNI

Mamatxo‘jayeva Odinaxon Mo‘ydinjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti magistranti

Ilmiy maslahatchi: Muhitdinova Jamilaxon

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.23336874>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida texnologiya faniga qiziqishni oshirishda mobil ilovalar va elektron o‘quv platformalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari yoritiladi. Raqamli vositalar yordamida amaliy topshiriqlarni tashkil etish, o‘quvchilarning ijodkorligi, mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal etish hamda hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta‘lim, texnologiya fani, mobil ilova, elektron o‘quv platformasi, raqamli ta‘lim, amaliy faoliyat, ijodkorlik, motivatsiya.

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические возможности использования мобильных приложений и электронных обучающих платформ для повышения интереса к технологиям среди учащихся начальной школы. Анализируются вопросы организации практических заданий с использованием цифровых инструментов, развития у учащихся творческих способностей, самостоятельного мышления, навыков решения проблем и сотрудничества.

Ключевые слова: начальное образование, технологии, мобильное приложение, электронная обучающая платформа, цифровое образование, практические занятия, творчество, мотивация.

Abstract: This article highlights the pedagogical potential of using mobile applications and electronic learning platforms to foster interest in the subject of technology among primary school students. It analyzes the organization of practical tasks using digital tools and examines the development of students' creativity, independent thinking, problem-solving abilities, and collaborative skills.

Keywords: primary education, technology subject, mobile application, electronic learning platform, digital education, practical activity, creativity, motivation.

Bugungi kunda ta‘lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish o‘quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish bilan birga, darslarni ko‘rgazmali, interaktiv va amaliy yo‘naltirilgan tarzda tashkil etishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich sinflarda texnologiya fanini o‘qitishda o‘quvchining qiziqishi, tasavvuri va faol ishtirokini rag‘batlantirish muhim ahamiyatga ega. Chunki mazkur fan orqali bolalarda buyumlarni loyihalash, materiallarni tanlash, oddiy konstruktorlik ishlarini bajarish, mehnat madaniyati va ijodiy yondashuv shakllanadi.

O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonunida ta‘lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo‘llab-quvvatlash va ta‘lim olish shakllarini rivojlantirishga oid qoidalar belgilangan [1]. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi esa jamiyat va ijtimoiy sohalarni raqamli rivojlantirish, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish uchun

muhim normativ asos hisoblanadi [2]. Bu hujjatlar ta‘limda raqamli resurslardan oqilona foydalanish masalasining dolzarbligini ko‘rsatadi.

Boshlang‘ich sinf texnologiya darslarida mobil ilovalar va elektron o‘quv platformalaridan foydalanishning o‘quvchilar qiziqishi hamda amaliy faoliyatiga ta‘sir etuvchi pedagogik imkoniyatlarini asoslashda yordam beradi. Ko‘rsatilgan maqsadga erishish uchun raqamli vositalarning didaktik imkoniyatlarini tavsiflash, ulardan foydalanish shartlarini aniqlash hamda dars jarayoniga tatbiq etish bo‘yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqish vazifalari belgilandi. Jarayonni amalga oshirishda pedagogik tahlil, kuzatish, taqqoslash, umumlashtirish va metodik loyihalash usullaridan foydalanish nazarda tutiladi.

Texnologiya faniga qiziqish o‘quvchining darsdagi faol ishtiroki, topshiriqni mustaqil bajarishga intilishi, yangi buyum yaratishga bo‘lgan ehtiyoji va o‘z mehnati natijasini namoyish eta olishi orqali namoyon bo‘ladi. Mobil ilovalar hamda elektron platformalar ushbu jarayonni qo‘llab-quvvatlovchi vosita bo‘la oladi. Masalan, qisqa videoyo‘riqnoma ish bosqichlarini ketma-ket ko‘rsatadi; interaktiv topshiriqlar material va asboblarni farqlashga yordam beradi; raqamli viktorinalar mavzuni mustahkamlaydi; elektron portfolio esa o‘quvchining bajargan ishlarini jamlash va rivojlanishini kuzatish imkonini beradi.

Texnologiya fanini o‘qitishda raqamli ta‘lim platformalaridan foydalanishda elektron platformalar, interaktiv o‘qitish va virtual resurslarning o‘quv jarayonidagi imkoniyatlarini ko‘rib chiqamiz [3]. Mazkur yondashuvni boshlang‘ich ta‘limga moslashtirishda topshiriqlarning yosh xususiyatlariga muvofiqligi, sodda interfeys, o‘zbek tilidagi ko‘rsatmalar va o‘qituvchi nazorati muhim mezon bo‘lib xizmat qiladi. Mobil ilova yoki platforma darsning maqsadini almashtirmaydi, balki uni amalga oshirishga ko‘maklashadi. Masalan, “Qog‘ozdan buyum yasaymiz” mavzusida o‘qituvchi avval tayyor mahsulot tasvirini namoyish etadi, so‘ng qisqa animatsiya yoki video orqali buklash ketma-ketligini tushuntiradi. O‘quvchilar amaliy ishni bajarib bo‘lgach, natijani suratga olib elektron portfolioga joylashtirishi yoki sinf taqdimotida ko‘rsatishi mumkin. Bunda baholash faqat tayyor mahsulotning chiroyiga emas, balki ish ketma-ketligiga rioya qilish, xavfsizlik qoidalarini bajarish, mustaqil yechim topish va ijodiy yondashuvga ham qaratiladi.

1-jadval. Texnologiya darslarida raqamli vositalardan foydalanish yo‘nalishlari

Raqamli vosita	Darsdagi qo‘llanishi	Rivojlantiriladigan ko‘nikma
Video va animatsion yo‘riqnoma	Buyum yasash bosqichlarini ko‘rsatish	Ketma-ketlikni anglash, amaliy harakat
Interaktiv test va viktorina	Asboblarni, materiallarni va xavfsizlik qoidalarini mustahkamlash	Eslab qolish, tezkor fikrlash
Elektron portfolio	O‘quvchi ishlarini saqlash va taqdim etish	O‘z-o‘zini baholash, refleksiya
Onlayn hamkorlik doskasi	Guruh g‘oyalarini jamlash va loyiha rejasini tuzish	Muloqot, hamkorlik, rejalashtirish

Raqamli vositalardan foydalanishning samaradorligi ularni dars bosqichlariga to‘g‘ri joylashtirishga bog‘liq. Darsning motivatsiya bosqichida qiziqarli tasvir yoki qisqa videodan

foydalanish mumkin. Yangi mavzuni tushuntirishda bosqichma-bosqich animatsiya, amaliy faoliyatda esa o‘quvchining mustaqil yoki guruhli ishi tashkil etiladi. Yakunda elektron viktorina, o‘zaro fikr bildirish yoki portfolio orqali refleksiya o‘tkaziladi. Bunday ketma-ketlik raqamli materialni amaliy mehnat faoliyati bilan bog‘laydi. Shu bilan birga, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olish zarur. Ekran qarshisida uzoq vaqt qolish, ortiqcha animatsiya va o‘yin elementlari asosiy o‘quv maqsadidan chalg‘itishi mumkin. Shu sababli raqamli topshiriqlar qisqa, aniq va o‘quv natijasiga yo‘naltirilgan bo‘lishi, ular qog‘oz, karton, tabiiy va qayta ishlanadigan materiallar bilan bajariladigan real amaliy ishlarni to‘ldirishi lozim. Qurilmalardan foydalanishda o‘qituvchi nazorati, internet xavfsizligi va barcha o‘quvchilar uchun teng imkoniyat yaratish ham muhimdir.

O‘zbekiston maktablari uchun yaratilgan “Texnologiya” darsliklari ham dars mazmunini belgilashda asosiy manba bo‘lib xizmat qiladi. X. Sanakulov, D. Xodiyeva va A. Sanakulova muallifligidagi 3-sinf “Texnologiya” darsligi o‘quvchilarning amaliy faoliyatini tashkil etishga qaratilgan o‘quv materiallarini o‘z ichiga oladi [4]. Mobil ilova va platformalardagi materiallar aynan darslikdagi mavzu, kompetensiya va amaliy topshiriqlar bilan uyg‘unlashtirilishi maqsadga muvofiq. Bu quyidagi bosqichlarni no‘z ichiga oladi:

- Mobil ilova yoki platformani tanlashda uning o‘zbek tilidagi mazmuni, yoshga mosligi, reklama va xavfsizlik sozlamalarini hisobga olish.
- Har bir raqamli topshiriqni aniq amaliy natija bilan bog‘lash: chizma, maket, buyum yoki loyiha tayyorlash.
- Videoyo‘riqnomalarni qisqa va bosqichma-bosqich berish, so‘ng o‘quvchiga mustaqil bajarish imkonini yaratish.
- Guruhli loyihalarda raqamli doska yoki taqdimotdan foydalanib, o‘quvchilar o‘rtasida vazifalarni taqsimlash.
- Baholashda jarayon, xavfsizlik, ijodkorlik, mustaqillik va yakuniy mahsulot sifatini birgalikda e‘tiborga olish.
- Raqamli faoliyat vaqtini me‘yorlash hamda ekran bilan ishlashni amaliy, jismoniy faoliyat bilan navbatlashtirish.

Xulosa qilib aytganda, mobil ilovalar va elektron o‘quv platformalari boshlang‘ich sinf texnologiya darslarini ko‘rgazmali, interaktiv va o‘quvchi faoliyatiga yo‘naltirilgan tarzda tashkil etish imkonini beradi. Ular o‘quvchilarning mavzuga qiziqishini rag‘batlantirish, amaliy ish bosqichlarini anglash, ijodiy g‘oyalarni ifodalash va o‘z natijasini tahlil qilishga ko‘maklashadi. Biroq raqamli vositalar real mehnat faoliyatining o‘rnini egallamasligi, balki uni mazmunan boyitishi kerak. Demak, texnologiya fanida raqamli resurslardan maqsadli, yoshga mos, xavfsiz va metodik jihatdan puxta foydalanish o‘quvchilarning fanga bo‘lgan qiziqishini qo‘llab-quvvatlashning muhim shartlaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonuni. 2020-yil 23-sentabr, O‘RQ-637-son. – <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida. – <https://lex.uz/docs/-5030957>

“Boshlang‘ich ta’lim tizimida zamonaviy kompetensiyalarni rivojlantirish: integrativ yondashuvlar va amaliy yechimlar” mavzusidagi Respublika anjumani materiallar to‘plami.
NamDPI 2026-yil 9-oktabr

3. Turgunova Sh. Texnologiya fanini o‘qitishda raqamli ta’lim platformalaridan foydalanish // University Research Base. – 2024. – 1075–1078-b. – <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/786>
4. Sanakulov X., Xodiyeva D., Sanakulova A. Texnologiya: umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 3-sinfi uchun darslik. – Toshkent: Sharq, 2019.